

**BESTUURS- EN
BUDGETRAPPORTAGE
REGIO ACHTERHOEK**

JANUARI T/M AUGUSTUS 2025

Inleiding en samenvatting

Met deze rapportage informeert de Regio de gemeenten (colleges en raden) over de werkzaamheden die wij uitvoeren. De rapportage bestaat uit een inhoudelijke verantwoording en een financiële verantwoording (incl. begrotingswijziging). Hieronder volgt een korte toelichting.

1: Inhoudelijke verantwoording

In deze rapportage vindt u de voortgang van de werkzaamheden die de Regio voor, namens en samen met de gemeenten uitvoert. Deze werkzaamheden bestaan uit Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Ondersteuning (bedrijfsvoering en rente). Voor een nadere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar onderdeel 1 van de rapportage.

2: Financiële verantwoording (inclusief begrotingswijziging)

In deze rapportage is in onderdeel 2 per programma een financieel overzicht opgenomen waarin per product de werkelijke uitgaven en inkomsten t/m augustus 2025 zijn afgezet tegen het budget voor dezelfde periode. Ook zijn de verwachte uitgaven en inkomsten voor het volledige jaar en het daaruit voortvloeiende te verwachten jaarsaldo opgenomen. Er is een begrotingswijziging met toelichting opgesteld. Tot slot is er een balansprognose per 1 september 2025 opgesteld. De begrotingswijziging en het verwacht jaarsaldo worden nader toegelicht in onderdeel 2 van de rapportage (pagina 28).

Verwacht saldo inwonerbijdrage

Uitgaande van de op dit moment bekende ontwikkelingen is de verwachting dat het jaarresultaat voor 2025 voor de producten ten laste van de inwonerbijdrage € 267.000 is. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door vacature ruimte. De vacature voor lobbyist is, ondanks openstelling in de zomerperiode, nog niet ingevuld. Ook is de tijdelijke uitbreidingsformatie (2fte voor lobby en regisseur) niet volledig ingevuld in 2025. Voor een deel omdat hiervoor in 2025 middelen vanuit NPVR ontvangen zijn. Voor nadere toelichting zie onderdeel 2.

Verwacht renteresultaat

Er is renteopbrengst vanuit het Schatkistbankieren en hypotheekverstrekking. Over 2025 is dit naar verwachting € 560.000, maar dit is mede afhankelijk van de snelheid waarmee de Regiodealmiddelen worden ingezet. In de primaire begroting is € 358.000 ingezet als dekking voor organisatiekosten. Per saldo wordt een positief renteresultaat verwacht van ongeveer € 200.000 dat, conform besluitvorming bij de begroting 2026, wordt toegevoegd aan de egaliseringsreserve rente.

Projecten

Als in het boekjaar minder kosten worden gemaakt voor de lopende meerjarige projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Er wordt in deze rapportage voor diverse projecten budget afgeraamd om door te schuiven naar volgend jaar.

Er zijn twee nieuwe eigen projecten bijgekomen in deze verslagperiode. Deze worden hieronder toegelicht.

Project ZonMw

Het project valt onder de thematafel De Gezondste Regio. Het betreft de doorontwikkeling van de samenwerkingsstructuur in de Achterhoek voor de periode van 2025/2026. Daarnaast wordt de betrokkenheid van het welzijnsnetwerk verder georganiseerd en wordt burgerparticipatie vormgegeven in samenwerking met bestaande initiatieven en projecten. Het project draagt daarmee bij aan betere afstemming en samenwerking in de regio, waardoor inwoners en patiënten toegang houden tot passende zorg en ondersteuning. Hiervoor hebben we een subsidie van 9 ton ontvangen.

Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 2025-2028

Dit is een vervolg op de pilot Actieagenda MKB Dienstverlening waarbij we het brede MKB (>5fte) willen bereiken en vraag gestuurd gaan ondersteunen in het toekomst bestendig maken van de onderneming.

Achterhoek Partner Netwerk

Onder de vlag van Onverwachte Hoek is afgelopen jaren een businessnetwerk ontstaan. Sport en cultuur zijn krachtige middelen om verbindingen te leggen. Afgelopen jaren was er al een samenwerking, maar die verliep financieel niet via 8RHK. Voor het seizoen 2025/2026 wordt voorgesteld dat 8RHK eenmalig het penvoerderschap op zich neemt. In deze periode zal, naast de uitvoering van het opgestelde jaarprogramma, een concreet voorstel voor de doorontwikkeling van de partner-events en een doorstart richting Achterhoek Partner Fonds opgesteld gaan worden.

Begrotingswijziging

De bijgevoegde begrotingswijziging betreft een budgettair neutrale begrotingswijziging, waarbij geen sprake is van een verhoging van de inwonerbijdrage. Er is sprake van verschuiving van budgetten door o.a. inhuur i.v.m. vacatures en verschuiving van projectbudgetten van meerjarige projecten naar het volgende jaar. Er zijn twee nieuwe eigen projecten opgenomen en veertien wijzigingen; hier staan (subsidie-)inkomsten tegenover. De Regio is opdrachtgever van deze projecten en daarom wordt het in de eigen exploitatie opgenomen.

3: Ziekteverzuim

In de verslagperiode was het ziekteverzuim 2,99% ten opzichte van 5,8% over dezelfde periode vorig boekjaar. Het ziekteverzuimpercentage ligt onder het gemiddelde ziekteverzuim voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (2025 6,2% *bron CBS*).

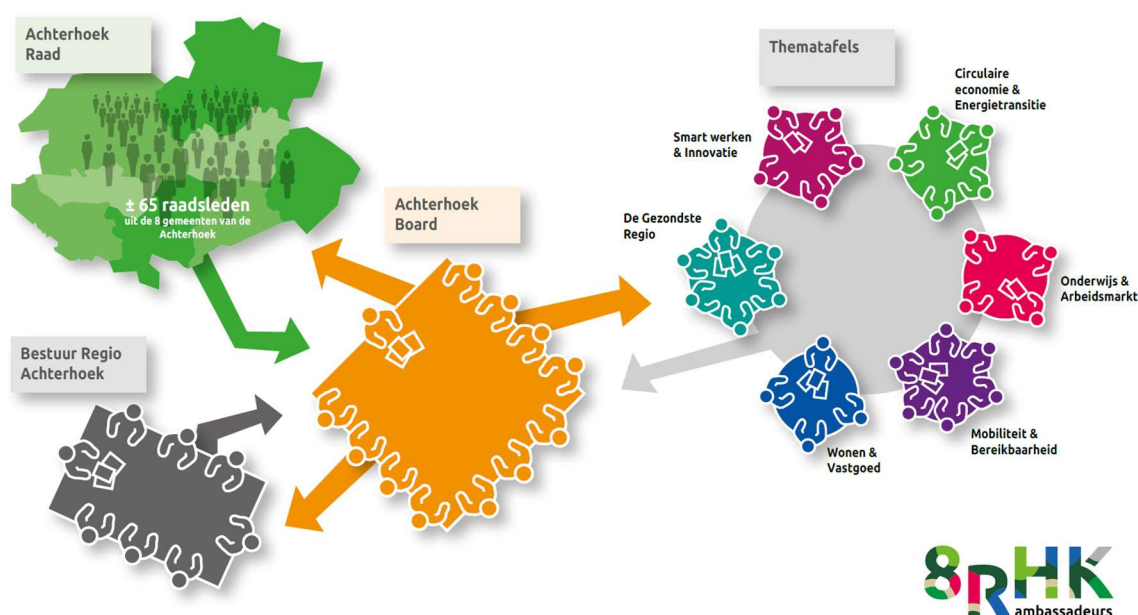
1 Bestuursrapportage

BESTUURSRAPPORTAGE JANUARI – AUGUSTUS 2025

SMART GOVERNANCE

In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Achterhoekse samenwerking

Werkzaamheden Regio Achterhoek

Regio Achterhoek is de motor in de Governance. In onderstaande tabel staan de subdoelen en activiteiten van Regio Achterhoek weergegeven:

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking.

Eind maart was de eerste vergadering van de Achterhoek Raad in 2025. In deze vergadering zijn O. van Dijk en G. Visser benoemd als nieuwe leden van de Achterhoek Board. Inhoudelijk is gesproken over de vier afgeronde onderzoeken naar snelle fietsverbindingen en het Nationaal Programma Vitale Regio's. Informeel is er een werksessie gehouden over de regionale wonen-, welzijn- en zorgvisie.

Naar aanleiding van de lichte evaluatie is samen met de commissie werkwijze actiepunten 5 opgepakt; het gesprek voeren over de inrichting, de rol en het mandaat van de Achterhoek Raad en het samenspel tussen Achterhoek Raad en de Board. In juni is daarvoor een interactieve bijeenkomst gehouden met leden van de Achterhoek Raad aan de hand van 3 gespreksonderwerpen. Deze waardevolle input neemt de Board mee in haar voorstel voor de doorontwikkeling van de samenwerking.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht

Personele en bestuurlijke ontwikkelingen

Het algemeen bestuur is met de burgemeesters wisselingen flink gewijzigd. Dit geldt ook voor het dagelijks bestuur. A. Bronsvorst is toegetreden tot het dagelijks bestuur. Voor de opvolging van J. Bengendoord is nog geen lid aangewezen.

Op 1 juni is I. Rensink begonnen als secretaris directeur. Helaas heeft ook een aantal collega's de Regio verlaten. Onder meer de lobbyist en de trekker van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek. Beide functies zijn (nog) niet (volledig) ingevuld. Ook bij de ondersteuning zijn na de zomer collega's vertrokken, waardoor ook hier onderbezetting is.

De regisseur wonen gaat vanaf 1 september aan de slag als programmamanager NPVR. Voor de thematafel wordt vanaf 1 oktober een tijdelijke regisseur ingezet, naast een projectleider voor de Woondeal.

In september heeft het AB besloten om een kwartiermaker Kunst, Cultuur en Erfgoed te stationeren bij 8RHK Ambassadeurs. Deze begint 1 oktober voor een periode van 2 jaar.

Lichte evaluatie en reflectie op inhoudelijke agenda/Governance

Naar aanleiding van de lichte evaluatie heeft de Board 10 actiepunten geformuleerd. Die zijn in het algemeen bestuur, thematafels en Achterhoek Raad besproken en onderschreven.

Meest belangrijk en urgent is om te reflecteren op en keuzes te maken in de inhoudelijke agenda van de Achterhoek en rolneming van de Regio. Vanuit de organisatie is hier het voortouw in genomen.

In mei is een 80% versie besproken in de thematafels en in een ontmoeting van Achterhoek Board en algemeen bestuur. Naast de inhoudelijke agenda is in deze versie ook een doorkijk gemaakt naar de doorontwikkeling van de Governance en Regio organisatie.

In de zomer heeft de Board de input van de tafels en de werksessie met de Achterhoek Raad verwerkt. Een inhoudelijk perspectief en een aantal uitgangspunten voor de doorontwikkeling van de samenwerking worden in september door de Achterhoek Board opnieuw voorgelegd aan het algemeen bestuur, Achterhoek Raad en de thematafels.

De inhoudelijke regio agenda is samen met de ontwikkelscenario's RPA (zie par 3.4) input voor een nieuwe Achterhoek Visie 2050 (actiepunten 2 uit de evaluatie) en daarmee ook een bouwsteen voor het NPVR.

Ook het inhoudelijk verder brengen van de samenwerking met en richting Duitsland is een belangrijk actiepunten.

Jaarrekening 2024 en Begroting 2026

De jaarstukken 2024 zijn vastgesteld. Op de begroting 2026 is één zienswijze binnengekomen. Dit heeft niet geleid tot een wijziging van de begroting. De begroting is in september vastgesteld.

Regio Deal

De eerste 6 projecten met financiering vanuit de Regio Deal zijn goedgekeurd. Het voorbereiden van projecten blijkt veel tijd te kosten. Inmiddels zijn er meerdere projecten in ontwikkeling. We zien nog niet op alle springplanken projecten ontstaan. Er is gestart met gerichte communicatie richting doelgroepen over de mogelijkheden binnen specifieke springplanken van de Regio Deal. In oktober is het Rijk-Regio overleg met aansluitend werkbezoek, waarbij naast de Regio Deal vooral ook gesproken zal worden over het NPVR.

Nationaal Programma Vitale Regio's

De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) dat in 2025 is gestart. Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met een adaptieve en langjarige investeringsagenda in de regio vanuit het Rijk. Daarbij hanteert het Rijk drie overkoepelende doelstellingen:

- Vitale en leefbare regio's
- Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau
- Gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners in de regio

De Achterhoek en het Rijk bepalen samen in hoeverre aan deze doelstellingen wordt gewerkt en waar de zwaartepunten liggen voor de Achterhoek. De Achterhoek is in eerste instantie -naast BZK aan het ministerie van I&W gekoppeld. Hiervoor heeft Directeur-Generaal K. van den Burg in juni een werkbezoek gebracht. In 2025 wordt een plan van de Regio opgesteld als basis voor een adaptieve en lerende uitvoeringsagenda met een stip op de horizon naar 2050. Dit proces wordt samengepakt met het opstellen van een nieuwe Achterhoek Visie.

In de eerste maanden is samen met het Rijk en de andere 10 Regio's het proces uitgelijnd. Op 3 april was het startcongres. Om het NPVR uit te voeren stelt het Rijk per regio voor de komende 3 jaar (2025-2027) € 350.000 per jaar beschikbaar aan procesmiddelen, met de intentie vanuit het rijk om deze middelen te verlengen. Deze middelen worden onder meer ingezet voor het aantrekken van een programmamanager en ondersteuning.

De focus de afgelopen maanden lag vooral op het inhoudelijke perspectief, dit is ook een basis voor het Regioplan NPVR dat moet worden opgesteld. Per 1 september is de functie van programmamanager ingevuld.

Werkbezoeken en bijeenkomsten

- Er is een werkbezoek gebracht aan Brussel waar met verschillende parlementariërs is gesproken n.a.v. de opgestelde impactscan, die de strategische kansen aangeeft. .
- Op woensdag 11 juni was er een creatief Lentfestival in Den Haag onder de titel van "Achterhoek United" met een goede opkomst van Tweede Kamerleden.
- We zijn aanwezig geweest bij het Aspergediner van de provincie Limburg in Den Haag.
- Planning en voorbereiding werkbezoek van toenmalig demissionair minister Uitermark (NPVR en spreiding Rijks werkgelegenheid). Helaas is het bezoek wederom uitgesteld/geannuleerd.
- DG I&W, K. van den Burg (NPVR) is in juni op werkbezoek geweest.
- Het werkbezoek in september van M. Visser (ministerie van BZK) i.h.k.v de Regio Deal is voorbereid.
- In juli heeft de Board met de Twente Board gesproken over de toekomst van het MBO onderwijs.
- De voorbereidingen voor de EWRC in Brussel in oktober zijn in volle gang.

Financiën, projecten en ontwikkelingen

De volgende middelen zijn in de eerste acht maanden binnengehaald mede dankzij de lobby vanuit 8RHK Ambassadeurs.:

- **€ 412.500** van de provincie voor de Woondeal
- **€ 225.250** van de provincie voor het Programma Slimme en Schone Mobiliteit 2025
- **€ 1.050.000** van het Rijk voor het programma Vitale Regio's (NVPR)
- **€ 5.000.000** van het Rijk voor Experimenteer gebied voor de landbouw (samen met Twente)
- **€ 960.000** subsidie van ZonMW voor de doorontwikkeling van de samenwerkingsstructuur Regioplan Gezondste Regio voor de periode van 2025/2026.

Met deze extra middelen kunnen we tijdelijk extra uitvoeringscapaciteit aantrekken of projecten financieren. Vaak zijn wij penvoerder. Dit betekent dan ook extra belasting voor administratie en verantwoording.

In deze periode zijn er 6 projecten goedgekeurd die een bijdrage ontvangen vanuit de Regio Deal en/of provinciale gebiedsagenda middelen.

De voortgangsrapportages over 2024 voor de gebiedsagenda middelen (provincie) en Regio Deal (Rijk) zijn ingediend.

Twee ontwikkelingen hebben veel aandacht gevraagd in de verslagperiode. De wens vanuit de Board om tot een uniforme profilering/merkpositionering te komen en het opstellen van een Businesscase voor Smarthub 2.0. Beide trajecten zijn nog niet afgerond.

Communicatie en marketing

We brengen regelmatig nieuwsbrieven uit, een wekelijkse algemene nieuwsbrief en van de zes thematafels solitair ongeveer vijf keer per jaar. Allen worden bovengemiddeld goed gelezen. Ook op de sociale media kanalen hebben we veel (actieve) volgers op het al langer ingezette LinkedIn. Op Instagram zijn we sinds eind 2024 actief en volgers aan het opbouwen.

Grotere events en bijbehorende communicatie waren er rondom de lancering van de vijfde Achterhoek Monitor, de Bouw- en Doedag om de woningbouw te versnellen en meerdere bijeenkomsten in het kader van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek. Naast de nodige free publicity vanuit onze persberichten, zijn meerdere verdiepende artikelen aangeleverd voor betaalde redactie in Achterhoek Nieuws en MIJNmagazine. Daarnaast is voorbereiding gedaan om te starten met een eigen reeks podcasts, die live gaan vanaf het najaar 2025 onder de titel 'de Achtercast'.

Onder de vlag van Onverwachte Hoek zijn diverse activiteiten georganiseerd ter versterking van de regionale samenwerking en profilering. Met als flinke uitpakker in externe zichtbaarheid de stand 'Bestemming Onverwacht' op de Zwarte Cross, als herhaald succes na de primeur in 2024. Daarnaast vonden er bij De Graafschap twee bijeenkomsten plaats rond de thema's arbeidsmarkt en Koningsdag in het voetbalseizoen voor de zomer. Tijdens een bestuurdersdiner in maart is gesproken over AI, de arbeidsmarkt en Achterhoek Toerisme.

Ook is gestart met de uitwerking richting een uniforme regio brede profilering, in samenwerking met de drie SmartHub-initiatieven en Achterhoek Toerisme. De eerste schetsen staan, naar verwachting zetten we vanaf eind 2025/ begin 2026 de regio gezamenlijk op de kaart met een eenduidige platform en beeldmerk.

De campagne Onverwachte Hoek is op een laag pitje gezet. De Achterhoekse partners die verbonden waren aan de campagne worden als warm netwerk aangehouden onder de werktitel 'Achterhoek Partners' om kennis en kunde over de regio en de arbeidsmarkt te blijven delen.

SMART ECONOMY

Smart werken & Innovatie

In het uitvoeringsplan 2025 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten in 2025 opgepakt gaan worden.

Per doel geven we de stand van zaken weer.

Productie van de toekomst door technologische innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De uitdaging is om met de innovatieve en leidende koplopers én de hoge organisatiegraad van bedrijven als basis, ook in het peloton van mkb-bedrijven te komen tot innovatie en transitie. Dit doen we door het implementeren van sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence, te stimuleren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

3D metaalprinten en metaalpoeder zeven

Na het maken van een werkend prototype zal naar verwachting in november de machine geplaatst worden bij AT Techniekopleidingen. Er is een nieuwe projectleider met aanvullende kennis aangesteld waardoor het ernaar uit ziet dat er direct gestart kan worden met testen. Hiermee is het project afgerond. Er is een uitwisseling met de Fachhochschule Bocholt geweest, een lesprogramma ontwikkeld en 3D printen is toegankelijk gemaakt voor de studenten.

Strategie op AI binnen maakindustrie en uitrol naar meerdere sectoren

Middels leerkringen wordt de kennis rondom AI verspreid naar de andere sectoren. Daarnaast is er een sectoroverstijgend AI- overleg en vinden er AI kampvuren plaats, binnen deze kampvuren staat het onderwerp ethiek centraal. Het sectoroverstijgend AI- overleg is uitgebreid door de sectorverbinders vanuit Achterhoek Verbindt aan te haken. Daarnaast wordt vanaf 1 september gestart met het schrijven van een programma- aanvraag op AI voor de komende drie jaar. In Q1 2026 zal dit starten met een kick- off event.

Stimuleren nieuwe sleuteltechnologieën

Naast het AI programma wordt er nog actief gezocht naar andere projecten die belangrijk hiervoor zijn.

Oplossen maatschappelijke vraagstukken door innovatie en sociale innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hieraan

De Achterhoek beschikt over een innovatief sterk en diepgeworteld mkb dat een grote bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. We willen dit versnellen door verbindingen te leggen tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. We richten ons op vernieuwende proposities, bijvoorbeeld samenwerkingsvormen die meer ondernemerschap en minder bureaucratie beogen, om tot maatschappelijke meerwaarde te komen. En op nieuwe ideeën, praktijken en strategieën die gericht zijn op het verbeteren van sociale structuren en medewerkers van de toekomst.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Ishare

Er zijn acht bedrijven verbonden/lid van de alliantie. Op dit moment zijn er twee nieuwe leden op het oog. Samen met de leden is er geleerd middels vakgerichte trainingen of een hackathon. Het

onderwijs uit de regio is aangesloten, er zijn lesopdrachten ontwikkeld en er zijn achttien studenten meer aan een stageplek geholpen dan voorheen. Er is een industriële AI- demo gebouwd met een WiredWorkerscobot en een Nvidia-module. Nu wordt er onderzoek gedaan om in gemeenschappelijke waterdata causale verbanden te vinden.

Startup in Residence

In 2025 is de derde ronde gestart waarin zes challenges zijn uitgezet met de VNOG en gemeente Doetinchem. In december wordt er gepitcht en bepaald welke start ups aan de slag mogen. Er zijn gesprekken over de challenges voor 2026. Twee andere veiligheidsregio's hebben zich aangediend te willen leren en/of samenwerken van het initiatief.

Smarthub development

Er zijn verschillende inspiratiesessies/workshops gegeven aan werkgevers, er zijn marketingcampagnes uitgevoerd, content gecreëerd en vacatures geworven. Naast de workshops zijn er ook lerende netwerken opgestart. Het project is verlengd tot en met 2025 om onder andere het ledenaantal uit te breiden. Daarnaast werkt SmartHub development samen met de andere twee initiatieven in de integratie tot SmartHub 2.0. Een eerste stap in deze samenwerking is dat SmartHub development is aangesloten bij dezelfde projectorganisatie als het SHII.

Datagedreven Achterhoek

Op 8 mei heeft er een strategiesessie plaatsgevonden. Hieruit is gekomen dat Datalab Go de penvoerder van het project Datagedreven Achterhoek wordt. Het is de bedoeling dat er de komende drie jaar gewerkt wordt aan een programmatische aanpak op Datagedreven Achterhoek. Op de thematafel van november ligt het project ter besluitvorming voor.

Open innovatiesysteem

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem actief tussen de mkb-bedrijven. Binnen dit systeem wordt samen geleerd, kennis gedeeld en geïnnoveerd. Tot nu toe zijn vooral de koploperbedrijven aangesloten. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Innovatiecentra

De samenwerking tussen de vier innovatiecentra (de Marke, SHII, CIVON en de Steck) wordt opnieuw geïntensiveerd door gezamenlijk een aanvraag te schrijven, waarbij onderlinge samenwerking het uitgangspunt is. Het voorstel ligt voor in de thematafel van september.

Actieagenda mkb dienstverlening/Achterhoek Verbindt

De Achterhoek werkt als één van de zes pilotregio's aan een efficiëntere ondernemersdienstverlening (ambitie ministerie van EZ). De Achterhoek werkt aan twee van de zes kansenskaarten: 1) Laat ondernemerscommunities bloeien, en 2) Verhoog de kwaliteit en bereik van regionale mkb-ondersteuning.

Binnen de actieagenda MKB-dienstverlening staat naast de ontwikkeling van AI-tool Tessa Verbindt, de verbindersaanpak centraal. De bestaande sectorverbinders werken intensief samen om sectoroverstijgend te leren van de vraagstukken van ondernemers. Het loopvermogen binnen gemeentelijke organisaties, brancheorganisaties en overige relevante partijen binnen en buiten de regio, wordt verbonden. Op deze manier wordt er efficiënt omgegaan met de bestaande capaciteit en worden crossovers gestimuleerd, ten behoeve van een efficiëntere ondernemersdienstverlening.

De pilotfase-binnen de actieagenda mkb dienstverlening- is afgerond. Er is een vervolgproject project Achterhoek Verbindt goedgekeurd en gestart. Binnen dit project wordt ook de AI-tool Tessa verbindt doorontwikkeld. Deze tool koppelt de ondernemersvraag en de juiste verbinder met elkaar Dit project is inmiddels goedgekeurd. De tool Tessa Verbindt zal naar verwachting in Q1 2026 live gaan.

Verbinding met hoger onderwijs Duitsland

Hiervoor onderzoeken we de mogelijkheden rondom Tech.Land. Tijdens de thematafel van november ligt het project ter besluit voor. Daarnaast loopt samenwerking met Duitsland op projectniveau, namelijk binnen de samenwerking van het project 3D metaalprinten en het AT Techniekopleidingen.

Stage- en afstudeerregio

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Met SmartHub 2.0 vergroten we de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsregio, met name voor arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. SmartHub 2.0 is een kapstok (stichting), die de krachten bundelt en een logische samenhang aanbrengt tussen initiatieven. Het project SmartHub Young Talent richt zich primair op stagiaires en afstudeerders.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Integratie SmartHub-initiatieven

In 2025 wordt gekeken op welke wijze de Stichting SmartHub 2.0 en de initiatieven hierbinnen een slag in verdere samenwerking kunnen maken. Voor de zomer heeft de Achterhoek Board de opgestelde businesscase besproken en gevraagd om de volgende stap te zetten in de integratie van de initiatieven door de stichting SmartHub. De uniforme profilering blijft onder regie van de 8rhk ambassadeurs.

SmartHub Young Talent blijft inzetten op het versterken van de Achterhoek als aantrekkelijke werkregio voor jong talent (17-25 jaar). Daarbij wordt samengewerkt met onderwijsinstellingen in en buiten de Achterhoek en andere projecten zoals Onverwachte Hoek, Innovatiehubs, Opijver, de Netwerkplaats en de Talententuin.

In de ontwikkeling richting 2026 verkent Young Talent hoe professionals tot 45 jaar sterker aan de Achterhoek kunnen worden verbonden door hen te stimuleren om hier te wonen, te werken en zich blijvend te vestigen.

Onderwijs & Arbeidsmarkt

In het uitvoeringsplan 2025 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten in 2025 opgepakt gaan worden.

Per doel geven we de stand van zaken weer.

De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De grote lijn is de positionering van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat we een aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn en blijven. Vanuit strategie naar aanpak; hoe en welke invloed kunnen we hebben op het regionale vraagstuk van werkgevers als werven, binden en boeien van medewerkers voor met name de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Routekaart arbeidsmarkt positionering

Eind 2024 is de routekaart besproken met de Board. Daar is besloten het onderwerp verder op te pakken in combinatie met de ontwikkelingen rond Onverwachte Hoek en Smarthub. In het eerste kwartaal van 2025 is dit opgepakt door de Board, maar is nog niet afgerond, dit onderwerp wordt meegenomen als onderdeel van de nieuwe visie.

Gelrepect 2.0

Regionaal is er een kwartiermaker aangesteld die werkt aan de programmalijn Leven Lang Ontwikkelen, het strategisch plan krijgt steeds meer vorm en wordt in november ter besluit aangeboden aan de thematafel. Bovenregionaal loopt het project TINT. We zijn met de deelnemers van het Gelrepect in gesprek hoe we verder vorm en invulling willen geven aan deze samenwerking. Minder geld en project gedreven, meer gericht op de bovenregionale samenwerking en het delen van kennis met elkaar. We zitten momenteel in de verkennende fase.

Verbinden landelijke, sectorale en bovenregionale programma's

Er is een sterke lobby opgezet op belemmerende wet- en regelgeving. De lobbyboodschap wordt op verschillende momenten gedeeld, zoals bij het Lentefestival, bij de VNG, bij het project snelle start asielzoekers en bij de pilot inkomensval vanuit Opijver. Dit werpt inmiddels zijn vruchten af in de vorm van werkbezoeken van Tweede Kamerleden aan de regio. (Opijver, samen met Twente en Pilot Snelle start asielzoekers, bij Fijnder).

Nieuw gestarte (Regio Deal) projecten

Het project Zorg voor mekaar is van start gegaan in samenwerking met de thematafel De Gezondste Regio.

Een 5-tal zorgorganisaties zijn akkoord met het opzetten van een Innovatiehub Zorg, waar studenten van diverse opleidingen interdisciplinair aan vraagstukken van de zorg werken. Na de zomer wordt hiermee van start gegaan. Nog onduidelijk is of er middelen gevraagd gaan worden uit de Regiodeal, of dat men dit zelf zal gaan dragen.

Talenten zijn benut

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren, faciliteren en ondersteunen een Leven Lang Ontwikkelen en Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers, rekening houdend met kansengelijkheid. Enerzijds ligt hier een rol voor de werkgevers door in te zetten op een leercultuur in bedrijven en tussen sectoren. Anderzijds is het belangrijk dat werknemers proactief zijn in hun professionele ontwikkeling en de kansen pakken om flexibel te blijven en mee te kunnen bewegen met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Tevens is er aandacht voor Loopbaan en Beroep binnen het VO om leerlingen kennis te laten maken met de kansen in onze regionale arbeidsmarkt.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Opijver en verkenning borging opleidingsfondsen

Het project Opijver loopt goed. De borging van de opleidingsfondsen is onderdeel van de lobbyboodschap op het Lentefestival en op andere momenten. Resultaten tot nu toe, zie boven.

Grenslaan College, AD Onderwijs

Gesprekken rondom borging zijn ingezet. Daarnaast is het Grenslaan in staat geweest voldoende studenten aan zich te binden om onder meer de AD engineering in de Achterhoek van start te laten gaan. AD software engineering zal in 2026 van start gaan.

Programma leven lang ontwikkelen

De programmalijn LLO wordt opgezet. November 2025 wordt het strategisch programma ter besluit aangeboden aan de thematafel O&A.

Implementatieplan Regionaal Werkcentrum

Dit loopt volgens plan. Het werkcentrum is operationeel en maakt vervolgslagen. Tevens wordt verkend of het SPT (Service Punt techniek) geborgd kan worden onder het RWC. Hierbij moeten we rekening houden met de landelijke lijnen onder het aanvalsplan Techniek wat vanuit het Platform Talent voor Technologie naar de regio's uitgerold wordt. Dit vraagt om veel afstemming met werkgevers en werknemers geledingen.

Pilot inkomstental van werk naar werk

Dit project loopt, hierbij wordt opgetrokken met de met ministeries EZ, OCW en SZW. Inmiddels zijn er 5 kandidaten op weg geholpen met deze aanpak. Binnen de pilot komen de nodige uitdagingen boven. De Achterhoek loopt voorop t.o.v. van de andere twee regio's waar de pilot draait.

Techniekdag en de week van de techniek

Beide events zijn succesvol geweest. De techniekdag wil graag toekomstbestendig verder. Onderdeel hiervan is het genereren van data t.b.v. follow-up van activiteiten in de rest van het jaar en de inzet van nieuwe technieken en technologieën. Hiervoor is momenteel is een Regio Deal aanvraag in ontwikkeling, pitch volgt in de tafel van september.

Achterhoek Traineeship

Projectplan ligt ter besluit voor in de thematafel van september. Het plan voorziet in een uniek traineeship wat de vraag van de kandidaat leidend laat zijn en hierbij de bedrijven zoekt waar men met deze vraag aan de slag gaat. Deze aanpak past bij de missie behouden van jong talent en een leven lang ontwikkelen.

Een inclusieve arbeidsmarkt

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. We werken vanuit de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek langs vier lijnen. We brengen het onbenut arbeidspotentieel, dat momenteel geschat wordt op ongeveer 14.000 personen, in beeld. We zetten in op het vergroten van de digitale vaardigheden van inwoners zodat zij kunnen participeren op de werkvloer en in de samenleving, we bestrijden de laaggeletterdheid en we zetten in op het voorkomen van schooluitval onder jongeren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Tint Achterhoek

Tint is een project wat bijdraagt aan de inzet van (inclusieve) technologie op de werkvloer. Bedrijven kunnen binnen Tint verkennen wat zij kunnen betekenen voor de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, het verhogen van de arbeidsproductiviteit en duurzame inzetbaarheid. Bij de tussentijdse evaluatie blijkt dat het bereik van organisaties die willen verkennen wat inclusieve technologie voor de inzet van medewerkers kan betekenen lager ligt dan verwacht. Gesprekken om dit te veranderen zijn gaande. Een bovenregionale TINT waarbij kennis wordt gedeeld van de verschillende Gelderse TINTS is in ontwikkeling.

Kleurrijke zorgverleners

Dit project loopt volgens planning.

Bevorderen Digivaardigheid Achterhoekers

Na de stop van het project vorig jaar worden er nu twee lijnen uitgewerkt om te bepalen wat wel kan werken. Eén lijn voor werknemers en de andere lijn voor inwoners. Dit is dan de basis voor een mogelijk nieuw project. De eerste inventarisatie loopt. Er is een aanvraag voor Digivaardigheid vanuit de lijn basisvaardigheden in ontwikkeling. Daarnaast is de eerste aanzet gemaakt voor verkenning bij digivaardigheid voor werkgevers, te beginnen bij de zorg.

Onbenut arbeidspotentieel

Dit project is nog in ontwikkeling. Doel is om deze doelgroep zo goed mogelijk te bereiken en een zo groot mogelijk aantal hiervan te bewegen actief aan het arbeidsproces deel te gaan nemen. Op dit onderwerp zijn geen aanvullende ontwikkelingen te melden.

Snelle start asielzoekers

Dit project loopt, er is echter ook belemmerende wet- en regelgeving waar tegen aan gelopen wordt. Het gesprek met Den Haag wordt hierover gevoerd. Daarnaast zijn de eerste plaatsingen een feit, komt de staatssecretaris in november naar Fijnder en zal erin september vanuit verschillende media (hard copy en tv) aandacht besteed worden aan deze pilot.

Femme Tech Achterhoek

Dit project laat mooie resultaten zien, steeds meer organisaties haken aan. Er is echter nog een grote slag te slaan. Medio september is er een bijeenkomst rond dit onderwerp, tevens wordt er de nodige aandacht in de media aan geschonken.

Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking

Langs welke grote lijnen werken we hieraan

We zetten in op het pakken van kansen die er zijn om via grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking de uitdagingen binnen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Dit door in gezamenlijkheid projecten en initiatieven van de grond te tillen.

Stand van zaken projecten en activiteiten

De Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) is goed op weg met de opdracht die hiervoor staat. Daarnaast loopt de verkenning hoe we vanuit Onderwijs en Arbeidsmarkt aan kunnen haken met de ontwikkelingen van Tech.land.

Mobiliteit en Bereikbaarheid

In het uitvoeringsplan 2025 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten in 2025 opgepakt gaan worden.

Per doel geven we de stand van zaken weer.

De infrastructuur is robuust en toegankelijk

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We zetten in op een robuust en goede toegankelijke infrastructuur. Dit betekent dat we ons inzetten voor een verkeersveilige en goed doorstromende N18, snelle (interregionale) fietsverbindingen en een goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Lobby N18

Een aanvraag voor een aanpassing op een deel van de N18 ter hoogte van de Radstake/Kruispunt Lichtenvoordseweg is in ontwikkeling. Hiervoor worden de laatste voorbereidingen getroffen, alsook de laatste zaken met Rijkswaterstaat en de provincie besproken. De verwachting is om voor het einde van dit jaar met een concreet voorstel te komen richting de Thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid om vervolgens z.s.m. over te gaan tot uitvoering.

Vervolgacties N18- corridor

De gebiedsinvesteringsagenda N18 is bijna klaar en ligt in november dit jaar bestuurlijk voor. Er is gewerkt aan het concretiseren van de korte en middellange termijn opgaven in deze corridor. Deze concretisering zorgt ervoor dat de gebiedsinvesteringsagenda gebruikt kan worden om kansen vanuit bijvoorbeeld de Regio Deal of overige subsidies met elkaar te verbinden en sneller te realiseren. Momenteel zijn diverse projectaanvragen in ontwikkeling die mede dankzij deze investeringsagenda nader kunnen worden uitgewerkt en afgestemd met de provincie.

Lobby doorkoppeling spoorlijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn

We hebben met de Stedendriehoek een lobbynotitie opgesteld, die gezamenlijk naar de provincie Gelderland is verstuurd. Dit was tevens onze regionale input om bij het bestuurlijke vervoerberaad met de gedeputeerde hier concreter over in gesprek te gaan. We hebben de gedeputeerde meegegeven dat we de doorkoppeling van deze spoorlijn geprioriteerd terug willen zien in het Toekomstbeeld OV 2040 (TBOV2040) van de provincie Gelderland. In dit overleg is aangegeven dat de doorkoppeling van belang is en deze in het TBOV2040 als ambitie wordt meegenomen.

Snelle fietsroutes

Aalten bereid momenteel een Regio Deal projectaanvraag voor waar de “missing link” van een stuk fietsverbinding aan de Nederlandse en de Duitse grens moet worden aangelegd. Dit project moet in samenwerking met Stadt Bocholt worden voorbereid en uitgevoerd. Voor het einde van dit jaar wordt een projectaanvraag voor de Regio Deal verwacht. De bedoeling is om in 2026 te starten met de werkzaamheden.

Vanuit Oude IJsselstreek is een aanvraag in voorbereiding voor de verbinding Doetinchem-Varsseveld-Lichtenvoorde-Groenlo. Deze aanvraag wordt gecombineerd met diverse andere opgaven op- en rondom de N18-corridor. Dit zal tevens een Regio Deal aanvraag zijn.

Goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens

Er hebben diverse overleggen en een brainstormsessie plaatsgevonden waarin we als regio hebben geparticipeerd. Zo zullen er in 2026 verschillende grote en impactvolle werkzaamheden op de A12 plaatsvinden. Dit heeft enorme gevolgen voor de doorstroming van de A12 in die periode. Hiervoor zijn diverse gedragsaanpakken, acties voor alternatief vervoer voorbereid en georganiseerd.

De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en werkverkeer. Hierbij hoort ook een robuuste en goed dekkende laadinfrastructuur om de verduurzaming te faciliteren. De grote lijn is om de modal shift en de bijbehorende gedragsverandering te stimuleren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Makelaar voor Deelvervoer

Per juni dit jaar is een makelaar voor deelvervoer in de Regio Achterhoek actief. Deze persoon moet het gebruik en de beschikbaarheid van deelvervoer bij ondernemers, organisaties en overheden stimuleren. Daarnaast zorgt hij voor een nieuw plan van aanpak om na 2025 doelgericht acties op te zetten die passend zijn bij het overkoepelende programma Publieke Mobiliteit. Deze aanpak is één van de aanpakken die voor gedragsverandering moet gaan zorgen.

Werkgeversaanpak: Mobiliteitsmakelaar

Per juli dit jaar is een nieuwe mobiliteitsmakelaar actief die het verduurzamen van woon- en werkverkeer moet stimuleren. Daarnaast heeft de mobiliteitsmakelaar de opdracht meegekregen een plan van aanpak op te stellen om in het nieuwe jaar tot het einde van de Regio Deal concrete ambities en doelen te bewerkstelligen. Deze werkgeversaanpak is één van de aanpakken die voor gedragsverandering moet gaan zorgen. De komende periode wordt de inzet van de mobiliteitsmakelaar op- en rondom de A12 uitgebreid i.v.m. diverse grote en impactvolle werkzaamheden op de A12 die veel inzet van de logistiek makelaar verwacht.

Logistiek makelaar

De logistiek makelaar voert zijn werkzaamheden uit. De komende periode wordt zijn inzet op- en rondom de A12 uitgebreid i.v.m. diverse grote en impactvolle werkzaamheden op de A12 die veel inzet van de logistiek makelaar verwacht.

Laadinfrastructuur

De procesbegeleider duurzame mobiliteit voert zijn werkzaamheden uit. Momenteel bereidt hij een rapport voor waar zijn werkzaamheden en inzet van de afgelopen perioden wordt samengevat. Dit rapport wordt gebruikt om eind dit jaar de inzet en de noodzaak voor een eventueel vervolg van de inzet van een procesbegeleider te evalueren.

Slimme vervoersvoorzieningen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We zetten ons hard in voor een goed dekkend Openbaar Vervoer-netwerk dat goed aansluit op andere (publieke) modaliteiten en faciliteiten. Hiermee proberen we een nieuwe vorm van Publieke Mobiliteit te creëren, waar alle vormen van (deel)vervoer en OV effectief en efficiënt op elkaar zijn aangesloten. Een stevige ruggengraat van trein en hoogwaardige buslijnen is een voorwaarde om tot een dekkend netwerk zonder witte vlekken te komen. Het realiseren van een dergelijk goed samenhangend systeem is pionierswerk. Wij zitten als Achterhoek in de landelijke koploper groep om dit met het Rijk en de provincie Gelderland de komende jaren verder uit te rollen en mee te experimenteren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Organisatie en uitvoering van publieke mobiliteitsaanpak

Het plan van aanpak Publieke Mobiliteit is begin dit jaar afgerond en vastgesteld. De gemeenten hebben besloten diverse niet-infrastructurele onderdelen van Publieke Mobiliteit te co-financieren (tot en met einde Regio Deal – 2028).

De afgelopen periode is gewerkt aan een begroting voor het algehele programma Publieke Mobiliteit (niet-infrastructuur), waar alle projecten uit het Plan van Aanpak in zijn verwerkt, die niet infrastructuurleel van aard zijn. Hierbij is een verdeling gemaakt welke bijdragen van de gemeenten, provincie, Rijk (Regio Deal), ondernemers en organisaties worden gedaan op de diverse deelprogramma's en bijbehorende projecten. Deze begroting moet als basis dienen voor de projectaanvraag die momenteel in voorbereiding is en op de Thematafel van september ter besluitvorming voorligt.

Eind augustus hebben we met een consortium van regio Achterhoek, provincie Gelderland, Zoov en Arriva een aanvraag voor het BO-Mirt van november dit jaar voorbereid. Deze aanvraag is eind augustus bij het Rijk ingediend. Het is bedoeld voor de pilot “Bus Agile”, waarmee we de komende jaren (tot eind 2028) experimenteren met het integreren van diverse soorten van vervoer, het uitrollen van flexibele lijnen en het leren van de horden die horen bij deze implementatie.

Eind augustus is de vacature voor een programmamanager Publieke Mobiliteit uitgezet. De programmamanager komt in dienst van de gemeente Winterswijk en werkt voor de hele regio aan het uitvoeren van het plan van aanpak Publieke Mobiliteit Achterhoek.

Publieke mobiliteit (studenten en over de grens)

Het vervolgonderzoek om de ervaren verkeersveiligheid onder studenten- en scholieren beter te duiden en te concretiseren, is momenteel nog in uitvoering.

De nieuwe programmamanager Publieke Mobiliteit krijgt o.a. als opdracht mee een grensoverschrijdend project voor te bereiden en uit te voeren tot eind 2028 (als onderdeel van de Regio Deal). Hiervoor is in een eerder stadium een onderzoek gedaan naar potentieel laaghangend fruit (onderzoek Mobiliteit over de grens). Op dit moment hebben er nog geen concrete activiteiten plaatsgevonden.

Mobiliteitshubs

Vanuit de publieke mobiliteitsaanpak zijn diverse Regio Deal-aanvragen voor mobiliteitshubs in voorbereiding. O.a. de gemeenten Oude IJsselstreek, Montferland, Oost Gelre, Montferland en Doetinchem bereiden deze voor.

SMART LIVING

Wonen & Vastgoed

In het uitvoeringsplan 2025 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten in 2025 opgepakt gaan worden. Per doel geven we de stand van zaken weer.

Voldoende nieuwe betaalbare woningen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Regionale Woonagenda en de Woondeal hebben we duidelijke afspraken gemaakt over het aandeel betaalbare woningen. We stimuleren conceptuele woningbouw voor de realisatie hiervan, alsmede grondpolitiek en gerichte handhaving en beleid om betaalbare woningen ook in de toekomst betaalbaar te houden.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Regionale huisvestingsverordening

Een externe projectleider werkt aan een regionale verordening en bereidt de implementatie hiervan voor. Er is een sessie gehouden met diverse zorgpartijen, woningcorporaties en gemeenten. Dit leverde goede input op voor het proces en de aanpak.

Samen Betaalbaar Bouwen

De indexatie voor betaalbaar bouwen is vastgesteld en er wordt gewerkt aan de realisatie van de 10% betaalbare woningen (tot 260.000 euro). De externe aanjager faciliteert gemeenten met o.a. voorbeelden van conceptwoningen en helpt met het creëren van zowel intern als extern draagvlak.

Uitwerken convenant huisvesting arbeidsmigranten

Hier heeft geen duidelijke regionale voortgang op plaatsgevonden. Wel worden lokaal projecten voor huisvesting ontwikkeld.

Herziene Woondeal

De herziene Woondeal is akkoord bevonden door alle raden en vastgesteld in het besluitvormend overleg met de Minister van VRO in juni. Deze Woondeal loopt tot en met 2035 en nieuw is ook dat de cijfers van gemeente Montferland zijn toegevoegd.

De bestaande woningvoorraad is toekomstbestendig

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Terwijl de woningcorporaties hun eigen duurzaamheidsplannen uitvoeren, richten wij ons vooral op de grote particuliere woningmarkt. Met Energieloket Achterhoek zetten we ons in om particulieren te activeren en te helpen hun woning te verduurzamen. Dit geven we onder meer vorm in de aanpak One Stop Shop, waarmee wordt toegewerkt naar een integrale ontzorgaanpak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning. Daarnaast werken we aan een visie op wonen, welzijn en zorg. Deze geeft richting aan de stappen die we willen zetten om te zorgen dat we in de Achterhoek passende woningen kunnen bieden in een gezonde en vitale leefomgeving met de nodige zorg en ondersteuning.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Energieloket Achterhoek

De aanpak om particulieren te stimuleren hun woningen te verduurzamen verliep moeizaam vanwege Wet natuurbescherming. Inmiddels is dit wat verbeterd doordat de regelgeving duidelijker geworden is. En er wordt meer uitgelegd wat wel kan. Er is een verdubbeling van het aantal bewonerscontacten t.o.v. vorig jaar. Hierop wordt actief gestuurd door het Energieloket. In mei is in Wehl een fysieke ontvangstlocatie geopend en hier zijn 40 bezoekers per maand ontvangen. Ook houdt het Energieloket per toerbeurt fysieke inloopspreekuren in alle gemeenten. En ook bij mensen thuis. De verwachting is dat dit gaat leiden tot meer aanvragen. Er zijn ook weer de nodige nieuwe subsidies ontwikkeld die aangeboden kunnen worden aan huishoudens. Deze zomer kon ook gevierd worden dat 2.500 huishoudens met Energie armoede geholpen zijn met een coaching traject, hulp bij maatregelen en soms ook witgoed. Leuk om te melden is dat de aanpak in het lopende project One Stop Shop nu landelijk vooroploopt in de doorontwikkeling naar het Energiehuis.

Regionale wonen-, welzijn- en zorgvisie

Er is gewerkt aan een regionale visie op wonen, welzijn en zorg, waarbij alle partners nauw betrokken waren. Na de afronding/vaststelling in september willen we de opgedane energie vasthouden en omzetten in concrete uitvoering in gezamenlijke met alle benodigde partijen.

Versnelling woningbouw

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Regionale Woonagenda is een tienpuntenplan gepresenteerd gebaseerd op de aanpak 'Van dromen naar doen'. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het aanpakken van de capaciteitsproblemen, versnellen en vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van het netwerk van bouwers en ambtenaren in de regio.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Bouw- en doedagen

Op 20 maart 2025 was er de bijeenkomst 'Samen sneller bouwen in de Achterhoek' in Hof van Eckberge te Eibergen. De bijeenkomst resulteerde in brede steun voor een gezamenlijke, Achterhoekse aanpak voor versnelling van woningbouw. Gemeenten, woningcorporaties, ontwikkelaars en bouwbedrijven gaven aan meer te willen samenwerken, bijvoorbeeld via gezamenlijke gebiedsontwikkelingen en kennisdeling. In het najaar zal een vervolg bijeenkomst worden georganiseerd. De voorbereidingen zijn in volle gang en er wordt ingezet op versnelling in de initiatieffase.

Vanuit Bouwend Nederland is een onderzoek afgerond naar de ervaringen van bouwers en ontwikkelaars in de Achterhoek en de knelpunten en kansen die zij zien voor versnellen van de woningbouw. De uitkomsten zijn gedeeld en er is besloten om een vervolgonderzoek te doen via interviews met gemeenten om andersom te horen hoe bouwers en ontwikkelaars kunnen helpen te versnellen.

Flexpool

De opzet voor de flexpool wordt onderzocht door HR experts van enkele gemeenten. Zij werken aan:

- Identificeren van de benodigde expertise en ambtelijke capaciteit binnen de regio.
- Vaststellen van een passende organisatievorm voor de flexpool

De opdracht voor een externe projectleider is opgesteld zodat die aan de slag kan om een plan van aanpak op te stellen.

Ontwikkelen en realiseren van innovatieve en duurzame manieren van bouwen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We richten ons op toekomstbestendig bouwen. Dit door Biobased Bouwen en innovatieve woningbouw te stimuleren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Innovatiecentrum bouw

Het Graafschap College, Bouwers, Installatietechniek, cirkelregio en ondernemers zijn in gesprek over het starten van een innovatiecentrum in de bouw. Partijen hebben uitgesproken met elkaar verder te willen en een projectplan wordt opgesteld. Er zit weinig voortgang op.

Regionaal programma toekomstbestendig bouwen

Er is een aanjager aan de slag gegaan die een uitvoeringsplan gaat schrijven voor Toekomstbestendig Bouwen. De aanjager gaat aan de slag met het uitvoeringsplan en zal daarvoor regionale activiteiten/bijeenkomsten gaan organiseren in het najaar.

Gemeente Doetinchem is deelnemer van de Citydeal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling en roept de regio op om aan te sluiten.

Het project Samen Biobased Bouwen is afgerond en de resultaten zijn gepresenteerd aan de thematafel. De ontwikkeling van biobased bouwen in de regio gaat verder, mede gefinancierd door de provincie en het landelijke netwerk Building Balance.

Circulaire economie & Energietransitie

In het uitvoeringsplan 2025 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten in 2025 opgepakt gaan worden.

Per doel geven we de stand van zaken weer.

Oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en zelfvoorzienend zijn

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We spelen in op de verschuiving in de energievoorziening, onder andere door duurzaam opwekken van energie en oplossingen te zoeken voor netcongestie. Hiervoor werken we aan bewustwording, brengen we onderdelen van het energiesysteem in kaart en ontwikkelen we oplossingsrichtingen waaronder nieuwe samenwerkingsvormen, (decentrale) technische oplossingen en nieuwe verdienmodellen.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Netcongestie bedrijventerreinen

Het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) heeft een verkenning uitgevoerd naar kansen voor energiegemeenschappen op bedrijventerreinen voor de verduurzaming van het energiesysteem. De analyse biedt inzicht in knelpunten zoals netcongestie en organisatiegraad, en vormt een startpunt voor verdere verdieping. De opgestelde kansenkaart ondersteunt gemeenten en ondernemers bij het stellen van prioriteiten en het gericht inzetten van middelen. Regionale samenwerking en kennisdeling zijn cruciaal voor het behalen van resultaten. In de provincies Gelderland en Overijssel loopt inmiddels een aantal jaren het project Smart Energy Hubs Oost-Nederland. Oost-NL voert dit uit en heeft in de thematafel opgedane inzichten, kennis en ervaringen gedeeld. Eén van de procesregisseurs van Oost-NL deelt zijn ervaringen door actief in gesprek te gaan met regionale initiatiefnemers.

Nieuwe activiteiten lokaal/decentraal

Op diverse terreinen zijn al initiatieven gestart, waaronder in Doetinchem, Laarberg/Groenlo, Winterswijk, Varsseveld en Aalten. Er wordt, samen met de procesregisseur van Oost-NL verkend welke projecten passen binnen Springplank Slimme Energiesystemen in de Regio Deal. Hieruit is een eerste Regio Deal aanvraag in beeld gekomen. OWIN en gemeente Winterswijk gaan daarmee verder met de uitwerking van een businesscase voor slimme energieoplossingen (smart energy hub) op de bestaande bedrijventerreinen in Winterswijk.

Versnellen energietransitie agrarische bedrijven

In samenwerking met onder meer AGEM, De Innovatie Coöperatie, Petawatts en Friesland Campina worden boeren benaderd om opwek van hernieuwbare energie op het eigen erf te realiseren (zon, wind, biogas), met aandacht voor netcongestie. Collectieve oplossingen en slimme energienetten worden verkend als toekomstbestendige strategieën. Uit dit project is een nieuw concept voor energiemanagement ontstaan en zijn gesprekken gestart met aantal bedrijven die te maken hebben met netcongestie. Dit leidt mogelijk tot een Regio Deal aanvraag.

Doorvertalen provinciale energievisie

Er is een start gemaakt met het opstellen van een strategisch kader vanuit onder meer AGEM en SIKA. Dit wordt gebruikt in selectie en beoordeling van Regio Deal projecten op dit gebied.

De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We werken aan toekomstbestendige landbouw en een duurzaam voedselsysteem in de Achterhoek. We hanteren een integrale benadering van bedrijfssystemen voor kringlooplandbouw voor (melk)veehouderij en akkerbouw. Europese en nationale doelen op gebied van water, natuur en klimaat leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Daarom wordt gewerkt op bedrijfs-, bedrijfssysteem- en gebiedsniveau met een grote en diverse groep boeren, regionale boerenorganisaties en andere stakeholders.

Een belangrijke lijn is *experimenteerregio Achterhoek* een werkwijze om innovatiegericht én met boeren van 'onderop' samen te werken, om praktijkgerichte kennis en ervaring in te zetten voor (nieuw) beleid en wet- en regelgeving.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Versterken regionale samenwerking

Vier boerenorganisaties hebben hun intentie voor meer samenwerking omgezet in een nieuwe stichting Agrarisch Netwerk Achterhoek (ANA). Het gaat om VALA, VK-Oost, De Innovatie Coöperatie en Stichting Biomassa.

Samenwerking met onderwijspartijen

In de Experimenteerregio Achterhoek werken VALA (Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek) en VK-Oost (Vruchtbare Kringloop Oost) intensief samen aan de transitie naar een toekomstbestendige, natuurinclusieve en kringloopgerichte landbouw. Afgelopen periode werd onder meer een leergroep opgezet rondom duurzame voedselgewassen.

Fieldlab /Experimenteerlocatie Achterhoek

Het Fieldlab Achterhoek-project (met subsidie van LVVN) is verlengd tot medio 2025. Dit project is met gezamenlijke partijen afgerond. Een van de opbrengsten van het project is een wenkend perspectief, waarover de nieuwe stichting ANA dit najaar regionaal met allerlei partijen in gesprek gaat.

Dit voorjaar is een nieuwe aanvraag in het kader van een subsidie voor Experimenteerlocaties (ministerie LVVN) ontwikkeld en ingediend. Dit is een aanvraag met de boerenorganisaties uit de Achterhoek (nieuwe stichting ANA), Twente en WUR/De Marke.

De aanvraag voor experimenteerlocatie is goedgekeurd. Hiermee is de Achterhoek één van de drie locaties die met subsidie van het Rijk aan de slag gaan. Aangezien de transitie van de landbouw niet alleen een verantwoordelijkheid is van de boeren, richt de Experimenteerlocatie zich ook op samenwerking met betrokken stakeholders zoals overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijs en bedrijfsleven.

Projecten mineralenmanagement en water

Een aantal lopende projecten zijn afgerond, waaronder Klimaatbestendige Melkveehouderij Achterhoek (Klimea). Tijdens een eindseminar zijn onder anderen effectieve maatregelen gedeeld voor slimme watermanagementsystemen, aanpassingen in bedrijfsvoering en bodembeheer. De nauwe samenwerking tussen onderzoekers en boeren werd als doorslaggevend succesfactor genoemd.

Dit geldt ook voor het landelijke project Pavex, de GLB-pilot 'Samenwerking tussen veehouderij en akkerbouw in de Achterhoek' is afgerond. Belangrijkste lessen die zijn geleerd over samenwerken in de Achterhoek zijn op een rij gezet en gepresenteerd. Gezien het belang van samenwerking tussen veehouderij en akkerbouw voor de huidige mestproblematiek wordt onderzocht of de Achterhoekse pilot een vervolg kan krijgen onder anderen om over een langere periode ervaringen op te doen en kennis te delen.

Stichting Biomassa, VK-Oost en WUR/proefboerderij De Marke hebben een strategische notitie voor kringloopsluiting van mest opgesteld. Onderdeel van uitwerking was om meer samenhang in individuele pilots aan te brengen voor toekomstgerichte kringlooppaanpak. Gezamenlijk is lobby in Den Haag gevoerd voor onder andere evenwichtsbemesting en toepassing van Renure (gerecyclede stikstof uit dierlijke mest).

Nieuw gestarte (Regio Deal) projecten

Het project De Innovatie Coöperatie heeft een bijdrage uit de Regio Deal ontvangen voor de inzet van agro innovatiemakelaars, in kader van springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen. De inzet ondersteunt agrariërs en mkb'ers in de agrofoodsector om hun vernieuwende ideeën van de grond te krijgen. Hiervoor zetten innovatiemakelaars hun kennis en netwerk in en ondersteunen ze bij het vinden van partners en uitwerking van ideeën. Zo bracht de Innovatie Coöperatie een aantal partijen samen om een plan te smeden voor een lokale mouterij. Die moest passen bij de schaal van Achterhoekse brouwerijen en distilleerderijen.

Gebruik (hernieuwbare) grondstoffen in bouw en infra & efficiënter gebruik van (primaire) grondstoffen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We willen in aansluiting op de Rijksdoelen in 2030 het gebruik van eindige grondstoffen halveren. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van circulair werken door vergroten van de bewustwording en kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het stimuleren van circulariteit door toepassen van nieuwe werkwijzen. We werken aan het monitoren van de voortgang van de transitie naar een circulaire economie in de Achterhoek. We zetten in op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen door minder en andere (hernieuwbare) grondstoffen te gebruiken en hergebruik van materialen en producten in onder andere de bouw en infra.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Workshops en krachtenbundeling

Er zijn een aantal workshops georganiseerd met gemeenten, provincie en woningbouwcorporaties in het kader van Circulair Werken. De aanpak is vooral gericht op onderlinge uitwisseling van kennis en ervaringen en stimuleren draagvlak voor verandering in organisaties om meer circulair te werken. Het ontbreken aan of beperkt beschikbaar hebben van structureel beleid, middelen en/of mensen leidt er bij veel organisaties toe dat de mate waarin acties/ontwikkelingen van de grond komen veelal afhangt van enkele individuen.

In vervolg op het beeldvormende gesprek in de thematafel over circulaire economie is een 2-pager opgesteld. Hierin zijn de hoofdlijnen voor de regionale koers beschreven.

Landelijk heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) recent de voortgang van de transitie naar een circulaire economie gepubliceerd (ICER 2025). Daarin worden onder andere overheden opgeroepen versnelling te maken op verschillende thema's. Concreet hebben een aantal ministeries en landelijke organisaties voor gemeenten (VNG), provincies (IPO) en waterschappen (UvW) daartoe een overeenkomst voor krachtenbundeling gesloten. Vanuit de regio haken we hierop aan.

Regionaal programma toekomstbestendig bouwen

Er is een aanjager aan de slag gegaan die een uitvoeringsplan gaat schrijven voor Toekomstbestendig Bouwen. De aanjager heeft daarvoor regionale activiteiten/bijeenkomsten georganiseerd. Inmiddels zijn ook al de nodige pilotprojecten gestart.

Gemeente Doetinchem is deelnemer van de Citydeal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling Bouwen en roept de regio op om aan te sluiten. De ontwikkeling van biobased bouwen in de regio gaat verder, mede gefinancierd door de provincie en het landelijke netwerk Building Balance. Zo wordt nu verkend hoe het MBO de modules over biobased (ver) bouwen, die ontwikkeld zijn in Noord Nederland, kan inzetten en aanvullen voor bijvoorbeeld groen onderwijs.

Programma duurzame infra

De verkenning gestart in 2024 heeft geleid tot drie kennistafels voor respectievelijk: Grondstoffen, Inkoop en Proeftuin & Innovaties. De status van elke kennistafel verschilt nog per thema. Voor Grondstoffen is het de bedoeling dat alle gemeenten de tool DuSpot gaan gebruiken voor hergebruik van materialen. Hiervoor wordt samengewerkt met de provincie Gelderland. In de tweede helft van dit jaar worden de eerste projecten hiervoor verwacht. In Ulft vond op 10 juli een bijzondere demonstratie plaats: voor het eerst werd met gebruikte stenen machinaal herstraat. De gemeente Oude IJsselstreek en Achterhoek Ambassadeurs organiseerden deze demonstratie om te laten zien dat hergebruik van materialen prima samengaat met moderne technieken. Een belangrijke stap richting een circulaire toekomst.

Reductie CO2 en stikstof en toename biodiversiteit

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We richten ons op bewustwording, kennisuitwisseling, aanjagen en versnellen van emissiereductie door innovaties en toepassen van nieuwe producten, processen en technieken. We stimuleren circulair werken waardoor (CO2-)uitstoot wordt gereduceerd. Afname van emissies draagt bij aan herstel biodiversiteit.

Voor biodiversiteit inventariseren en verbinden we lokale, regionale en provinciale aanpakken voor verbetering van de biodiversiteit op drie terreinen: agrarische gronden, overig buitengebied en binnen de bebouwde kom.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Biodiversiteit

Onder penvoerderschap van Natuurmonumenten, met gemeente Berkelland en VALA is eind 2024 gestart met interviews voor het onderzoek naar (regionale) initiatieven en/of samenwerking in biodiversiteit. Interessant is dat ook gemeenten als Zutphen en Lochem geïnteresseerd zijn om aan te haken. Op 28 mei 2025 werd de Brede werksessie 'Biodiversiteit 'Achterhoek komt tot bloei' georganiseerd. De uitkomsten hiervan worden aan de hand van meerdere vervolgsessies in kleiner verband vertaald naar een uitvoeringsplan. Hiermee is de eerste fase van de verkenning afgerond.

Gezondste Regio

In het uitvoeringsplan 2025 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten in 2025 opgepakt gaan worden.

Per doel geven we de stand van zaken weer.

Betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De regionale ambities vanuit De Gezondste Regio vallen voor een belangrijk deel samen in de regionale uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor is in 2023 het regioplan De Gezondste Regio vastgesteld. Het regioplan bevat prioritaire opgaven en is te beschouwen als het gezamenlijke kader. Vanuit dit plan werken we nu aan concrete transformaties, plannen en projecten voor de regio. Thematisch is het regioplan De Gezondste Regio opgedeeld in vier hoofdthema's. Vanuit deze thema's werken we in de regio samen aan een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten. De thema's in de Achterhoek zijn (1) Gezond Leven en Preventie, (2) Veerkrachtig Ouder Worden, (3) Mentaal Gezond en (4) Prettig Werken in Zorg en Welzijn. Daarnaast zijn er drie dwarsverbanden die binnen alle thema's hun uitwerking hebben: (1) Digitalisering en Technologie, (2) Toekomstbesteding Zorglandschap en (3) Samenwerking.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Uitvoering Integraal Zorg Akkoord

De coördinatie van de uitvoering van het Regioplan De Gezondste Regio is in 2025 een belangrijke activiteit. De focus ligt het ontwikkelen van transformatieplannen, het vasthouden van de samenwerking en overdacht aan een nieuwe programmamanager. Dit resulteerde in de volgende concrete acties:

- Transformatieplannen zijn ontwikkeld voor de pijlers 'veerkrachtig ouder worden' en 'mentaal gezond'. Het plan voor 'mentaal gezond' is inmiddels goedgekeurd. Met steun van zorgverzekeraar Menzis gaan gemeenten, huisartsen, ggz-instellingen, welzijnsorganisaties en inwoners in de Achterhoek samen aan de slag om de mentale gezondheid in de regio duurzaam te versterken. Het gaat om een bedrag van 15,6 miljoen euro.
- Per begin april is een nieuwe programmamanager gestart. Dat geeft weer meer capaciteit en ruimte om in de regio gezamenlijke te werken aan de ambities op de thema's. In de zomer is subsidie binnengehaald voor de doorontwikkeling van de samenwerkingsstructuur in de Achterhoek voor de periode van 2025/2026. Het gaat om ongeveer 960.000 euro.

Arbeidsmarkt/werkgeverschap

De regio kan op het thema 'prettig werken in zorg en welzijn' een cruciale bijdrage leveren aan de uitvoering van het Regioplan De Gezondste Regio. Daarom zijn partijen uit zorg en welzijn nu nauwer betrokken bij regionale activiteiten binnen 8RHK Ambassadeurs. Dit heeft o.a. geresulteerd in:

- het Regio Deal project 'Zorg voor Mekaar'. Dit project heeft als doel om zorgverleners te behouden voor de sector, het potentieel van zorgverleners op de arbeidsmarkt optimaal te benutten en het verloop van personeel binnen de Achterhoek terug te dringen.
- Daarnaast zijn een vijftal zorgorganisaties akkoord met het opzetten van een Innovatiehub Zorg. Na de zomer wordt hiermee van start gegaan.

De gezondste regio door preventie en innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Preventie en innovatie zijn belangrijk om er voor te zorgen dat we in de Achterhoek onze centrale ambitie halen: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. Daarom stimuleren we projecten die gericht zijn op preventie en innovatie. In de regionale uitwerking van het IZA is dit enerzijds ondergebracht in het hoofdthema 'Gezond Leven en Preventie' en anderzijds in het dwarsverband "Digitalisering en Technologie".

Stand van zaken projecten en activiteiten

Preventie en innovatie zijn cruciale onderliggende thema's binnen het Regioplan. De uitvoering van deze plannen vindt momenteel plaats binnen de bestaande structuur van het Regioplan, wat betekent dat ze worden opgepakt door het netwerk van samenwerkingspartners. De coördinatie van deze samenwerking wordt echter wel op regionaal niveau georganiseerd. Er wordt gewerkt aan plannen die in het najaar van 2025 moeten worden uitgerold, bijvoorbeeld via de Regio Deal.

Achterhoekers zijn zelf langer verantwoordelijk voor hun gezondheid

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Het zelf langer verantwoordelijk zijn voor je gezondheid gaat om het versterken van de eigen regie van de Achterhoekers. Die eigen regie komt terug in de eerste 3 thema's van de regionale uitwerking van het IZA. Gezond Leven en Preventie, Veerkrachtig Ouder Worden en Mentaal Gezond. Dit door in te zetten op eigen verantwoordelijkheid en daar de Achterhoekers in te begeleiden.

Stand van zaken projecten en activiteiten

We willen de samenleving meer te betrekken bij de uitdagingen op het gebied van zorg, gezondheid en welzijn, en de Achterhoekers in staat stellen langer zelf verantwoordelijk te zijn voor hun eigen gezondheid. Dit heeft geleid tot onderstaande resultaten.

Praat vandaag over morgen

Praat vandaag over morgen is verder opgeschaald: Dit project, dat het gesprek tussen zorg, welzijn en samenleving over de voorbereiding op ouder worden stimuleert, is in de hele regio uitgebreid. Overall in de Achterhoek vinden gesprekken plaats, staan 'Achterhoekbankjes' en worden theatervoorstellingen georganiseerd. We merken dat dit een sneeuwbal effect heeft. Momenteel wordt in de regio verder gewerkt aan de campagne, wat zal resulteren in diverse acties zoals de Talkshow met deelname van o.a. VWS in oktober 2025.

Ondersteunen lokale initiatieven

Door o.a. de Regio Deal werken we aan het versterken van lokale gemeenschappen. De Zorgcorporatie Mariënveld is een nieuw en belangrijk Regio Deal-project, waarbij regionaal leren een belangrijk doel is. Daarnaast zijn we in de regio in gesprek met diverse lokale initiatieven en ontwikkelen we een werkwijze voor hun ondersteuning.

Regionale woon-, welzijns- en zorgvisie

Er is gewerkt aan een regionale visie op wonen, welzijn en zorg, waarbij alle partners nauw betrokken waren. Na de afronding/vaststelling in september willen we de opgedane energie vasthouden en omzetten in concrete uitvoering in gezamenlijke met alle benodigde partijen.

Ruimtelijke opgaven Achterhoek

In de visie 2030 is de gebiedsgerichte aanpak voor ruimtelijke opgaven opgenomen als overkoepelend thema. Met name gericht op het verbinden van de opgaven in het landelijke gebied met de ruimtelijk economische agenda.

Regisseren ruimtelijke opgaven

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

- Werken aan het Ruimtelijk Perspectief, ontwikkelpad vormgeven en uitvoeren.
- Inbreng in de cyclische integrale processen, zoals het Ruimtelijk Arrangement, provinciale omgevingsvisie en Nota Ruimte. In het Ruimtelijk Arrangement maakt GS afspraken met het Rijk over de ruimtelijke inrichting van Gelderland en daarmee ook van de Achterhoek.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA)

Eind 2024 is de contourennota RPA afgerond. In januari/februari zijn alle gemeenteraden geïnformeerd over de contourennota en over het vervolgproces voor het RPA. In februari is een extern bureau aan de slag gegaan met het opstellen van scenario's voor de ontwikkeling van het RPA. Vanaf april tot aan de zomer hebben een aantal werksessies plaats gevonden met gemeenten, provincie en 3O's om input op te halen. Na de zomer is een concept notitie met richtinggevend uitgangspunten opgeleverd. De uitkomsten worden in het najaar ingebracht voor besluitvorming in stuurgroep RPA, Achterhoek Board en Achterhoek Raad, waarbij ook de individuele gemeenteraden worden meegenomen.

Ruimtelijk arrangemente/ provinciale omgevingsvisie/ Nota Ruimte

Er is input geleverd aan het ruimtelijk arrangemente. In het ruimtelijk arrangemente staan de langjarige afspraken tussen rijk en provincie. De input namens de regio voor gesprekken is gefaciliteerd en opgehaald. Inzet van de regio is dat de Achterhoek voldoende aandacht krijgt op aspecten als leefbaarheid, ontsluiting van de regio en woningbouw.

Het eerste ruimtelijke arrangemente is in juni vastgesteld door de minister en GS. De bedoeling is dat deze regelmatig (eens per jaar) wordt geactualiseerd. De Achterhoek wordt net als andere regio's betrokken bij de uitvoering van het ruimtelijk arrangemente.

Beleidskader land- en tuinbouw Gelderland

De provincie werkt aan een beleidskader land- en tuinbouw Gelderland. Het streven is voor 2040 een landbouw die in balans is met wat de samenleving vraagt. Andere doelen zijn voedselzekerheid en versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Afgelopen periode is ambtelijk en bestuurlijk deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten gedurende het participatieproces. Het beleidskader is nog niet vastgesteld door Provinciale Staten. We blijven de uitwerking van het beleidskader volgen en aandacht vragen voor gemeentelijke en regionale (aandachts-)punten.

PROJECTEN (doelenmatrix)

In de bijlage is een doelenmatrix per 1 september 2025 opgenomen voor projecten die op dit moment lopen en die in ontwikkeling zijn behorende bij de doelen die vanaf 2023 gelden. Projecten die horen bij de vorige doelenmatrix worden nog afgerond, maar niet meer opgenomen in deze rapportage.

BEDRIJFSVOERING EN RENTE (ONDERSTEUNING)

Financiën

Naast het voeren van de dagelijkse financiële administratie is een groot deel van de tijd besteed aan het opstellen van de jaarrekening 2024, de programmabegroting 2026 inclusief een besparingsopdracht en de budgetrapportage januari tot en met april. De jaarrekening en de budgetrapportage zijn behandeld in de AB vergadering van 2 juli 2025 en de programmabegroting staat geagendeerd voor de AB vergadering van 10 september. Ook is in de verslagperiode gewerkt aan financiële rapportages voor diverse eigen projecten en zijn de financiële verantwoordingen 2024 voor de projecten van de Gebiedsopgave en Regiodeal opgesteld voor de Provincie en voor het Rijk. Voor de beschikking van de Gebiedsopgave (bulk 2) is de eindcontrole opgesteld en deze is inmiddels vastgesteld. Er is een declaratie van overheadkosten van Leader 2024 voorbereid en een verzoek tot vaststelling Leaderperiode 2016-2024 ingediend. In de verslagperiode is de interne controle uitgevoerd op basis van het controle- en uitvoeringsplan. Tenslotte is tijd gestopt in de financiële beoordeling en advisering van projecten.

2 Financiële toelichting

BUDGETRAPPORTAGE JANUARI T/M AUGUSTUS 2025
Financieel overzicht

	Omschrijving	werkelijk t/m augustus			Saldo werkelijk t/m	budget t/m augustus			2e wijziging begroting			verwachting (incl 2e wijziging)			Verwachting saldo inwoner- bijdrage
		uitgaven	inkomsten	mutatie		uitgaven	inkomsten	mutatie	uitgaven	inkomsten	mutatie	uitgaven	inkomsten	mutatie	
		t/m	t/m	reserve t/m		t/m	t/m	reserve t/m	t/m	t/m	reserve	t/m	t/m	reserve t/m	
		aug	aug	aug	aug	aug	aug	aug				december	december	december	
	SMART GOVERNANCE														
201	lobby en communicatie	373.151	500.406	0	127.255	500.406	500.406	0	0	0	0	621.609	750.609	0	129.000
202	achterhoek visie 2030 en monitoring	768.609	1.035.421	0	266.811	954.755	954.754	0	42.000	42.000	0	1.339.132	1.474.132	0	135.000
203	coördineren van subsidies en projecten	862.789	1.879.931	0	1.017.142	1.879.931	1.523.931	-356.000	-593.000	-401.000	192.000	2.226.896	1.884.896	-342.000	0
204	advisering bestuur, Board en Raad	302.521	357.367	0	54.846	357.367	357.367	0	0	0	0	536.051	536.051	0	0
205	uitgaven en inkomsten Investeringsfonds	88.408	334.000	0	245.592	233.333	100.667	-132.667	-125.000	74.000	199.000	225.000	225.000	0	0
101	onvoorzien	4.800	5.333	0	533	5.333	5.333	0	188.000	0	-188.000	193.000	8.000	-188.000	3.000
	<i>Sub-totaal</i>	<i>2.400.279</i>	<i>4.112.457</i>	<i>0</i>	<i>1.712.179</i>	<i>3.931.125</i>	<i>3.442.457</i>	<i>-488.667</i>	<i>-488.000</i>	<i>-285.000</i>	<i>203.000</i>	<i>5.141.688</i>	<i>4.878.688</i>	<i>-530.000</i>	<i>267.000</i>
	BEDRIJFSVOERING EN RENTE														
801	ondersteuning	182.841	216.596	0	33.755	216.595	216.596	0	0	0	0	324.894	324.894	0	0
802	huisvesting	28.279	38.403	0	10.125	38.403	35.070	-3.333	0	0	0	57.605	52.605	-5.000	0
803	kapitaallasten	767	248.667	0	247.899	248.667	248.667	0	0	200.000	200.000	373.000	573.000	200.000	0
	<i>Sub-totaal</i>	<i>211.887</i>	<i>503.666</i>	<i>0</i>	<i>291.779</i>	<i>503.665</i>	<i>500.333</i>	<i>-3.333</i>	<i>0</i>	<i>200.000</i>	<i>200.000</i>	<i>755.499</i>	<i>950.499</i>	<i>195.000</i>	<i>0</i>
	TOTAAL	2.612.166	4.616.123	0	2.003.957	4.434.791	3.942.790	-492.000	-488.000	-85.000	403.000	5.897.187	5.829.187	-335.000	267.000

saldo: (-) = tekort, (+) = overschot

Nadere toelichting afwijkingen budgetrapportage januari t/m augustus 2025

Toelichting begrotingswijziging

Programma 1: Smart Governance		
<i>budget</i>	<i>toelichting</i>	<i>bedrag dekking</i>
Inhuur derden en loonkosten	Er is sprake van een verschuiving van lonen naar Inhuur derden ter vervulling van vacature regisseur en organiseren van partners events.	45.000 budgettaire neutrale verschuiving
Loonkosten	De detachering voor 16 uur p.w. aan Gemeente Doetinchem is verlengd (juli-sept). Hier staan extra opbrengsten tegenover. Daarnaast is er nog bijdrage van de gemeente en provincie voor kwartiermaker Cultuur.	42.000 Inkomsten uit detachering
Budget Board en Thematafels	Budget Board en Thematafels hierop wordt naar verwachting minder uitgegeven.	-125.000 Investeringsfonds (IF)
Inkomsten Investeringsfonds	In 2023 is er opdracht verstrekt voor het organiseren van Meet-ups, deze middelen worden niet uitgegeven en gaan weer terug in het Investeringsfonds.	74.000
Projecten	zie nadere specificatie hieronder. Het betreffen 2 nieuwe projecten en 14 wijzigingen.	-593.000 extra project-gerelateerde inkomsten

Specificatie eigen projecten Regio Achterhoek		<i>budget wijziging 2025</i>
Project profilering smarthub	Het project is in 2022 ondergebracht in een Stichting. Regio Achterhoek maakt kosten voor salarissen en ondersteuning. Deze worden doorberekend aan de Stichting.	-9.000 inkomsten uit stichting Smarthub
Project Overheadkosten Leader 2023-2027	Betreft een meerjarig project met POP-gelden. Looptijd vanaf 2023-2027. Het project is in 2024 van start gedaan.	-95.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Regiodeal Overhead	Betreft een meerjarig project uit de Regiodealgelden.	-46.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Achterhoek Monitor	Het betreft een project uit de Regiodeal. We monitoren hoe de Achterhoek ervoor staat. Doel: een informatiebron voor iedereen die in de Achterhoek werkt, onderneemt en woont.	-13.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Uitbouwen Ecosysteem Achterhoek	Betreft een meerjarig project. Looptijd 2022-2025.	-14.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project onverwachte hoek	Betreft een meerjarig project. Looptijd 2024-2026.	-10.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Woondeal	Betreft een meerjarig project met geld van de provincie voor de totstandkoming en realisatie van de regionale woondeals.	-200.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project procesbegeleiding Slimme Mobiliteit 2023-2025	Betreft een meerjarig project looptijd t/m 2025.	-1.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Arbeidsmigranten	Betreft inhuur van een projectleider voor huisvesting arbeidsmigranten. Het project is inmiddels afgerond.	-26.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project EDL	Dit is een meerjarig interreg project tot en met 2026. Het project is in de loop van 2023 gestart.	-21.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Regioplan Achterhoek (2024)	Het betreft een project met middelen van Zonmw om een plan van aanpak te schrijven om de samenwerking tussen de partners van het Regioplan te verstevigen.	-45.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Nationaal Programma Vitale Regio's	Het betreft een 5-jarig Rijksprogramma met als doel versterken van de Regio. Te zorgen voor een leefbare Regio, duurzaam en bereikbaar voorzieningsniveau en een gezonde en kansrijke toekomst voor de inwoners.	-251.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project MKB Dienstverlening Actieagenda	Dit project wil met het hele ecosysteem aan (MKB) bedrijven samenwerken om in de volle breedte van het bedrijfsleven een toekomstbestendig verdienvermogen te ontwikkelen voor de Achterhoek. Het project wordt in 2025 afgerond.	4.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 25-28	Dit project is een vervolg op MKB Dienstverlening, dit betreft een meerjarig project met een looptijd van juli 2025 tot en met 2028.	87.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Zon Mw	Dit project werkt met een breed gedragen regioplan, waarin de gezamenlijke ambitie is geformuleerd om inwoners zo gezond mogelijk te laten leven met passende zorg dichtbij huis. Het betreft een meerjarig project. De looptijd is 2025-2026.	55.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project ruimtelijk perspectief 23-24	Dit project is een vervolg op landelijk gebied, dit betreft een meerjarig project met een looptijd van april 2023 tot en met 2025.	-8.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten

Toelichting jaarsaldo

Programma 1: Smart Governance		
<i>Kostenplaats</i>	<i>budget</i>	<i>bedrag</i>
20.1 en 20.2	Loonsom (vacatureruimte)	199.000
allen	Opleidingskosten	30.000
20.2 en 20.4	Inhuur derden	35.000
10.1	Onvoorzien	3.000
	<i>sub-totaal</i>	<i>267.000 positief</i>
Programma 4: Bedrijfsvoering en rente		
<i>budget</i>	<i>toelichting</i>	<i>bedrag</i>
Renteresultaat	Het verwachte positieve renteresultaat voor 2025 is € 200.000.	200.000
	Dit betreft deels rente schatkistbankieren en deels hypotheekrente. Dit bedrag wordt, conform besluitvorming bij de begroting 2026, toegevoegd aan de egalisatiereserve rent	
	Toevoeging egalisatiereserve rente	-200.000
	<i>sub-totaal</i>	<i>0</i>
Totaal jaarsaldo		267.000 positief

Balans per 1 september 2025

<i>Activa</i>	<i>werkelijk 31 dec 2024</i>	<i>begroting 31 dec 2025</i>	<i>stand per 1 sept 2025</i>
Materiële vaste activa	0	0	0
Investerings	0	0	0
Financiële vaste activa	684.000	455.000	359.000
Personeelshypotheek	460.000	455.000	359.000
Projecten leader	224.000	0	0
Vlottende activa	28.330.000	25.786.000	27.037.000
Uiteenzettingen < 1 jaar	26.931.000	24.387.000	26.692.000
Liquide middelen	253.000	253.000	206.000
Overlopende activa	1.146.000	1.146.000	139.000
Totaal Activa	29.014.000	26.241.000	27.396.000

<i>passiva</i>	<i>werkelijk 31 dec 2024</i>	<i>begroting 31 dec 2025</i>	<i>stand per 1 sept 2025</i>
Eigen vermogen	6.736.000	6.041.000	6.663.000
Algemene reserve	392.000	392.000	492.000
Bestemmingsreserves	6.316.000	5.649.000	5.904.000
Gerealiseerd resultaat te bestemmen 2024	28.000	0	0
Verwacht resultaat 2025	0	0	267.000
Voorzieningen	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0
Vlottende passiva	22.278.000	20.200.000	20.733.000
Vlottende schulden < 1 jaar	154.000	154.000	185.000
Overlopende passiva	22.124.000	20.046.000	20.548.000
Totaal Passiva	29.014.000	26.241.000	27.396.000

	<i>stand 1-1-2025</i>	<i>mutatie t/m aug</i>	<i>stand 1-9-2025</i>
<i>Specificatie bestemmingsreserves</i>			
Investeringsfonds	5.482.000	-52.000	5.430.000
Reserve toekomstbestendige organisatie	838.000	-688.000	150.000
Onderhoud huisvesting	24.000	0	24.000
Egalisatiereserve rente	0	300.000	300.000
Totaal	6.344.000	-440.000	5.904.000

Begrotingswijziging

LASTEN

2e wijziging 2025

Nummer			Omschrijving Economische categorie	Bedrag van de		
Functie	Subf.	pr nr		Nieuwe of ver- hoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
0.8	4809		Functie 10.1: Onvoorzien			188.000
			Incidenteel onvoorzien	188.000		
			Totaal functie	188.000	0	
1.1	4000		Functie 20.2: Achterhoek Visie 2030 en monitoring			1.180.528
			Lonen en sociale lasten	42.000	45.000	
			Inhuur derden	45.000	0	
3.4.3	4085		Totaal functie	87.000	45.000	81.000
3.4.3	5099	100	Functie 20.3: Coördineren van subsidies en projecten			71.000
			Project profilering Smart hub		9.000	
			Project Leader overheadkosten Nieuw		95.000	
3.4.3	5099	124	Project Ruimtelijk perspectief		8.000	160.000
3.4.3	5099	106	Project Regio Deal Overhead		46.000	15.000
3.4.3	5099	111	Project Achterhoek Monitor		13.000	67.000
3.4.3	5099	118	Project uitbouwen ecosysteem Achterhoek		14.000	50.000
3.4.3	5099	119	Project Woondeal		200.000	685.000
3.4.3	5099	120	Project Slimme Mobiliteit 2023-2025		1.000	15.000
3.4.3	5099	125	Project EDL		21.000	53.000
3.4.3	5099	121	Project Arbeidsmigranten		26.000	0
3.4.3	5099	113	Project onverwachte hoek		10.000	419.000
3.4.3	5099	129	project regioplan Achterhoek (2024)		45.000	5.000
3.4.3	5099	132	project Nationaal Programma Vitale Regio's		251.000	89.000
3.4.3	5099	133	Project Zon Mw	55.000		55.000
3.4.3	5099	134	Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 25-28	87.000		87.000
3.4.3	5099	131	Project MKB-dienstverlening Actieagenda	4.000		113.000
3.4.3	4840		Totaal functie	146.000	739.000	225.000
6.2.3	6004		Functie 20.5: Uitgaven / Inkomsten investeringsfonds			225.000
			Uitgaven investeringsfond		125.000	
			functie 100: investeringsfonds	74.000		
6.2.3	6006		Totaal functie	74.000	125.000	200.000
6.2.3	6006		Functie 80.1: Ondersteuning			567.000
			Totaal functie	0	0	
6.2.3	6006		Functie 80.3: Kapitaallasten			200.000
			functie 100: egaliseringsreserve rente	200.000		
			Totaal functie	200.000	0	
6.2.3	6004		Functie 100: Mutatie reserves			567.000
			bijdrage functie 100 investeringsfonds	0	317.000	
			bijdrage functie 100 reserve doorontwikkeling	188.000		
6.0	6501		Toevoeging algemene reserve	100.000		100.000
6.0	6504		Toevoeging investeringsfonds	374.000		525.000
6.0	6506		Toevoeging egaliseringsreserve rente	300.000		300.000
6.0			Totaal functie	962.000	317.000	

Nummer		pr nr	Omschrijving Economische categorie	Bedrag van de		
Functie	Subf.			Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
6.2.3	6105		Functie 10.1: Onvoorzien			
			functie 100 reserve doorontwikkeling	188.000		188.000
			Totaal functie	188.000	0	
3.4	8501		Functie 20.2: Achterhoek Visie 2030 en monitoring			
			Opbrengsten werkzaamheden derden	42.000		163.500
			Totaal functie	42.000	0	
3.4	8099	100	Functie 20.3: Coördineren van subsidies en projecten			
			Project profilering Smart hub		9.000	71.000
			Project Leader overheadkosten Nieuw		95.000	75.000
			Project Ruimtelijk perspectief		0	143.000
			Project Regio Deal Overhead		46.000	15.000
			Project Achterhoek Monitor		9.000	45.000
			Project uitbouwen ecosysteem Achterhoek		7.000	25.000
			Project Woondeal		200.000	685.000
			Project Slimme Mobiliteit 2023-2025		1.000	15.000
			Project EDL		15.000	37.000
			Project Arbeidsmigranten		26.000	0
			Project onverwachte hoek	157.000		157.000
			project regioplan Achterhoek (2024)		45.000	5.000
			project Nationaal Programma Vitale Regio's		251.000	89.000
			Project Zon Mw	55.000		55.000
			Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 25-28	87.000		87.000
			Project MKB-dienstverlening Actieagenda	4.000		113.000
6.2.3	6104		functie 100: investeringsfonds		192.000	342.000
			Totaal functie	303.000	896.000	
6.2.3	6104		Functie 20.5: Uitgaven / Inkomsten investeringsfonds			
			Verrekening met functie 100: investeringsfonds	0	125.000	225.000
3.4	8502		Inkomsten Investeringsfonds	74.000		225.000
			Totaal functie	74.000	125.000	
			Functie 80.1: Ondersteuning			
			Totaal functie	0	0	
			Functie 80.3: Kapitaallasten			
			Rentebaten SKB	200.000		200.000
			Totaal functie	200.000	0	
6.0	6604		Functie 100: Mutatie reserves			
			Beschikking over investeringsfonds	0	317.000	567.000
6.0	6605		Beschikking over reserve doorontwikkeling	688.000		688.000
6.2.3	6104		Verrekening met functie 100 investeringsfonds	74.000		225.000
6.2.3	6106		Verrekening met functie 100 egalisatiereserve rente	200.000		351.000
			Totaal functie	962.000	317.000	

Doelenmatrix

Doelenmatrix projecten vanaf 2023

Doelenmatrix thematafels Regio Achterhoek																								
SW+1 1a - Productie van de toekomst		M+B 3a - CO2 uitstoot is verminderd										CE+E 5a - Energiebesparing en duurzame opwekking												
SW+1 1b - Inventief vakmanschap/Werknemer		M+B 3b - Infrastructuur robuust en toegankelijk										CE+E 5b - Koploper kringlooplандbouw												
SW+1 1c - Open innovatiesysteem/Crossovers		M+B 3c - Slimme vervoersvoorzieningen										CE+E 5c - Efficiënter omgaan met grondstoffen												
SW+1 1d - Innovatie oplossing maatsch.		W+V 4a - Bestaande woningvoorraad toekomstbestendi										CE+E 5d - Grondstof vastgoed/infra efficiënt benut												
SW+1 1e - Stage- en afstudeerregio		W+V 4b - Voldoende nieuwe woningen + circulair										CE+E 5e - CO2+stikstof gereduceerd/toename biodiv.												
O+A 2a - Tekorten op arbeidsmarkt		W+V 4c - Versnelling woningbouwproductie 2023-2026										GR+ 6a - Betaalbaar, toegankelijk zorgnetwerk												
O+A 2b - Talenten zijn benut		W+V 4d - Transformatie vastgoed naar wonen										GR+ 6b - Gezondste regio door preventie + zorginn.												
O+A 2c - Inclusieve arbeidsmarkt		W+V 4e - Innovatief/duurzaam wonen en bouwen										GR+ 6c - Ahoekers verantwoordelijk voor gezondheid												
O+A 2d - Grensoverschrijdende samenwerking																								
		Smart Economy										Smart Living												
		Smart werken en Innovatie					Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed				Circulaire Economie en Energietransitie					De gezondste regio		
Project	Status	1A	1B	1C	1D	1E	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
Vergaderpaviljoen De Marke	Gereed																							
Slimme energiesystemen Achterhoek	In uitvoering	*				*											*	*	*					
Achterhoek Groen, Natuurlijk!	In uitvoering																							
Agro Innovatiemakelaar 2025-2027	In uitvoering			*		*												*	*	*	*			
Onverwachte hoek 2.0	In uitvoering		*				*																	
VAT kosten Regio Deal Achterhoek II	In uitvoering																							
Praat vandaag over morgen	In uitvoering																						*	*
Zorg voor Mekaar	In uitvoering							*	*													*	*	*
Zorgcorporatie Mariënvelde	In uitvoering																					*	*	*
Gebiedsgerichte corridoruitwerking N18	In uitvoering											*												
Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) - Schol	In uitvoering								*															
Kleurrijke zorgverleners	In uitvoering						*																	
Achterhoeks Talentenfonds Opijver 2024-2026	In uitvoering						*	*	*															
Femme Tech Achterhoek	In uitvoering		*	*		*		*	*															
Inclusieve Technologie Achterhoek	In uitvoering	*	*			*		*	*															
Servicepunt Techniek Achterhoek/Liemers	In uitvoering						*	*	*															
Grensland College 2.0	In uitvoering						*	*	*															
Slim en schoon voor scholieren en studenten	Gereed											*												
Digitalisering mobiliteitsdata 2023	Gereed																							
SHII 2.0 Werkend ecosysteem toekomstbestendi	In uitvoering	*	*	*		*		*															*	
Skills Academy Achterhoek-Liemers	Gereed					*		*	*															
iShare	In uitvoering	*	*	*		*		*	*															
3D metaalpoeder zeven	In uitvoering	*				*																		
Actieagenda MKB Dienstverlening	In uitvoering			*		*																		